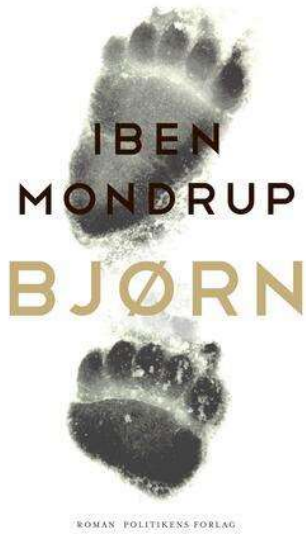

AF FORFATTEREN TIL TABITA OG VITTU

BOG

BJØRN (/BOEGER/BJOERN)

Af Iben Mondrup (/forfattere/iben-mondrup) (2023)

LÅN PÅ BIBLIOTEKET ([HTTPS://BIBLIOTEK.DK/DA/SEARCH/WORK/?SEARCH_BLOCK_FORM=870970-](https://bibliotek.dk/da/search/work/?search_block_form=870970-)

BASIS%3A136851713&FRAGMENT=CONTENT)

Log ind (/user/login?destination=/boeger/bjoern) for at anmelde

Fortidens fatale fejltagelser og fortællinger indhenter familien i den kompromisløse afslutning på Iben Mondrups mesterlige trilogi.

TAGS: [ADOPTIVFORÆLDRE \(/TAXONOMY/TERM/31308\)](#)

ANMELDELSE

22 sep.23

(/users/lise-vandborg)

Af **Lise Vandborg** (/users/lise-vandborg)

Redaktør

Fortidens fatale fejltagelser og fortællinger indhenter familien i den gribende og kompromisløse afslutning på Iben Mondrups mesterlige trilogi.

Iben Mondrup er eminent til at beskrive modstridende følelser og sætte ord på dybe eksistentielle og etiske dilemmaer. I 'Bjørn' går hun, ligesom i trilogiens to forrige bind, Tabita (<https://litteratursiden.dk/boeger/tabita>) og Vittu (<https://litteratursiden.dk/boeger/vittu>) ind i det felt, som er allermost forbundet med svigt, skyld og fortrydelse, nemlig forholdet mellem forældre og (adoptiv)børn. At børnene nu er blevet voksne, gør det ikke mindre komplekst og smertefuldt. Tværtimod.

Romanen begynder i 1983, samme år som rammefortællingen i 'Vittu'. Vi er på Grønland, og Tabita har både fundet sin mor, Abelone, og sin lillebror, Vittu, deroppe. I 15 år har Tabita troet, at Vittus var død, men han lever. Samtidig møder vi igen Berthel og Eva, børnenes adoptivforældre. Deres ægteskab er fyldt med løgne og fortielser og for altid mærket af den skæbnesvangre beslutning tilbage i 60'erne om at tage det grønlandske søskendepar med til Danmark. Nu vil Berthel gøre op med fortidens fatale fejltagelser og tager til Grønland med håbet om tilgivelse.

Netop mødet mellem Tabita og Berthel udgør romanens dramatiske rammefortælling. I åbningsscenen har Tabita efterladt Berthel alene på land, mens hun er på den båd, der har sejlet ham ud på sightseeing syd for Nuuk. Der er ikke just forsoning eller tilgivelse i luften, men derimod voldsomme følelser af både frygt og hævn i Tabita:

"Hun smider blokken fra sig og tager støvlerne på. En pligt så stor, som både angår ham og hende, står lysende klar. Han er den der skal slettes fra verden, og hun er den der skal ordne det. Vitus. Abelone. Ingen medlidenhed. Hendes hænder ryster. Med kraftesløse fingre snører hun støvlerne. Hun finder blokken og skriver. Alt skal gøres op".

Hvordan Tabita gør regnskabet op, skal ikke afsløres her, men der er masser af suspense i den smertefulde konfrontation. Det er nervepirrende og indimellem ubehagelig læsning, men hold da op, hvor er det blændende skrevet. Romanen er et raffineret opgør med hemmeligheder og løgne og en søgen efter sandheden. Som da Tabita genkender Berthels træk i Vittus' ansigt og med ét forstår den fortielse, der har præget familien. Bogen er fyldt med følger af tidligere handlinger for alle romanpersonerne: Ubærlig skyld, fortrydelse og ønsket om tilgivelse.

Tabitas gensyn med moren, Abelone, er heller ikke uproblematisk. Tabita har ikke lært det grønlandske sprog, og der er afstand, fremmedhed og mislyde. Sammen med Abelone prøver den rodløse Tabita at nærme sig en grønlandsk identitet, men hun føler sig splittet mellem to kulturer og oplever, at hun ikke hører til nogen steder: *"Jeg har ikke noget hjem"*.

Ligesom i de to andre bind lader Mondrup på elegant vis synsvinklen skifte mellem personer, så vi ser tingene fra forskellige sider. I 'Bjørn' raffinerer Mondrup dette greb yderligere ved at springe mellem synsvinkelpar i de enkelte hovedafsnit. I sidste afsnit "Tabita/Berthel" oplever vi det nervepirrende klimaks på skift fra Tabita og Berthels perspektiv. Mondrups syleskarpe psykologiske blik gør, at vi kommer ind under huden på personer, som aldrig kun er sort/hvide.

Mondrup har et særligt talent for uafrystelige beskrivelser af grænseoverskridelser og psykologiske spil mellem mennesker, der er afhængige af hinanden. Selv om jeg synes, hendes litterære talent udfoldes endnu mere, når hun stiller skarpt på det menneskelige sind og relationer mellem mennesker end i replikker og handling, er hun også forrygende til at opbygge en suspense, der gør det umuligt at lægge bogen fra sig.

Koblingen af kærlighed, sex og magt og den flydende grænse mellem omsorg og overgreb, som især spillede en stor rolle i 'Vittu', går igen i 'Bjørn', der intensiverer triologiens komplekse tematikker om svigt, skyld og tilgivelse. I 'Bjørn' skruer Mondrup på overbevisende vis op for den etiske dimension og spørger med afsæt i Berthels fortrydelse og ubærlige skyld om nogle handlinger er utilgivelige.

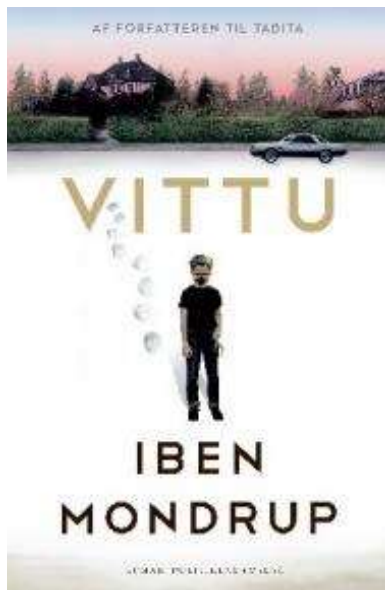
Ud over at være en fremragende fortælling med dybe etiske dilemmaer rummer Mondrups triologi vigtige politiske perspektiver. Bøgerne viser nemlig, hvor nemt det var for danskere at adoptere eller måske rettere stjæle grønlandske børn for 50 år siden og ofte med fatale konsekvenser. Børnene har dybe mærker i sjælen

for altid. Den sårbare og ulige magtrelation mellem forældre og børn, som er en rød tråd gennem hele triologien, kan også læses som en allegori over forholdet mellem Danmark og Grønland.

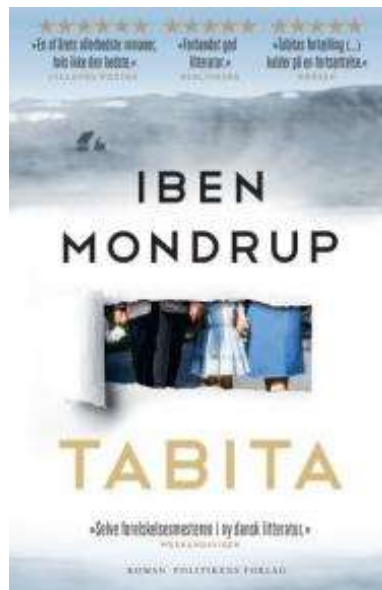
BOGDETALJER

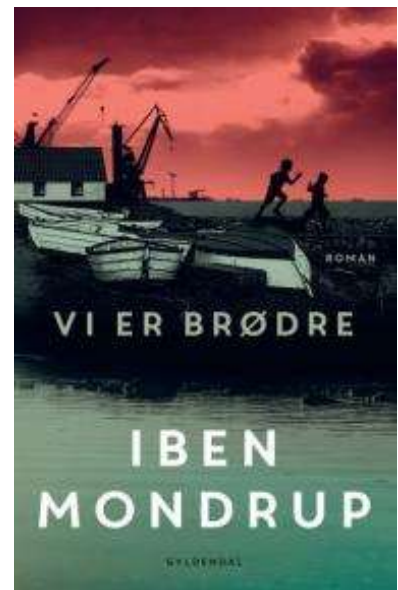
Andre bøger af Iben Mondrup

(/boeger/vittu)
VITTU (/BOEGER/VITTU)
Af Iben Mondrup

(/boeger/tabita)
TABITA (/BOEGER/TABITA)
Af Iben Mondrup

(/boeger/vi-er-brodre)
VI ER BRØDRE (/BOEGER/VI-ER-BRODRE)
Af Iben Mondrup

Tema

Grønland i litteraturen (/temaer/groenland-i-litteraturen)

En række bøger udfolder de personlige fortællinger i Grønland - med i bagagen bærer de samfunds- og kolonikritikken.

LÆS MERE →